55081

8. szám

SZEGEDI
Egyetem
A SZEGEDI FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK LAPJA

X. évfolyam 8. szám
1972. május 5.

- KESZTHELYI SIKEREK
- ŐSZTÖNDÍJTÓL — ŐSZTÖNDÍJIG
- PROFESSZORAINK REFLEKTORFÉNYBEN
- A LELKIISMERETI SZABADSÁG NEM VILÁGNÉZETI SZABADOSSÁG
- INDULATOK NÉLKÜL

Elbúcsúztak...

(Gergye Gyula felvétele)

A Tanárképző Főiskola 281 végzős hallgatója május 6-án ballagott. A Szabadság Filmszínházban rendezett ballagó ünnepség előtt elbúcsúztak a főiskola különböző tanszékeitől, majd végigballagtak az Április 4. útján, Dugonics téren, Kárász utcán, Széchenyi téren. Az ünnepségen *Hegedűs András* főiskolai főigazgató búcsúztatta a negyedéveseket, a ballagók nevében *Kürti György* beszélt, a KISZ és a harmadévesek nevében *Csáky Lajos* mondott búcsúszavakat.

*

Több éves szünet után ismét megrendezték az ötödévesek ballagását a Természettudományi Karon. Május 4-én este fél 7-kor az Aradi vértanúk terén kezdődött az ünnepség. A Kar állami vezetése nevében *dr. Szalay László* dékán búcsúztatta az ötödéveseket. Majd *Csatári Bálint* negyedéves matematika—földrajz szakos hallgató kari KISZ-titkár búcsúzott el a végzősöktől. Az ötödévesek nevében *Póla József* matematika—fizika szakos hallgató mondott köszönetet. Ezután elindult a ballagási menet, a negyedéves hallgatók lampionokkal kísérték a ballagókat. Az útvonal: Rerrich Béla tér, Dóm tér, Aradi vértanúk tere, Hunyadi János sugárút, Ady tér és vissza. A ballagás az Irinyi kollégiumnál ért véget, ahol a menzán ünnepi vacsora és egy üveg sör várta a búcsúzókat.

A kari ünnepség előtt a ballagó vegyészek sorra járták az egyes tanszékeket és mindenütt köszönetet mondtak oktatóiknak. Minden intézetben a tanszékvezető búcsúzott el az ötödévesektől.

Az Irinyi kollégiumban május 3-án volt a hagyományos búcsúzás.

*

A József Attila Tudományegyetem Ságvári Endre Gyakorló Gimnáziumának 137 nappali, 18 esti és 45 levelező tagozatos érettségizője diákja a május 6-án 12 órakor tartott ballagási ünnepségen búcsúzott el tanáraitól, fiatalabb diáktársaitól és iskolájától.

Százezer forint értékű társadalmi munka — a klubért

Befejeződött a József Attila Tudományegyetem hallgatóinak egész éves KISZ-klub építő társadalmi munkaakciója. *3119 hallgató összesen 12 500 órát dolgozott* az egyetemek központi épületének alagsorában, *közel százezer forint értékű munkát végeztek el.* A falakból kibontották, letisztogattak, kihordtak 30 ezer téglát. Körülbelül 20 centiméter mélységben felbontották a padlózatot és kitalicskáztak a pincéből mintegy 300 köbméter földet. Leverték a falakról a vakolatot, kifugázták a téglák közeit. Kiásták a padlócsatornákat. *Hajós János* bácsi irányításával — akit külön köszönet illet lelkes, szakszerű munkájáért — elkészítették betonból a csatornák fedőlapjait. Mint *Dóbé Sándor*, a KISZ V. B. klubépítési felelőse, a munkák fő szervezője a fenti adatokkal együtt elmondta, a hallgatók egészében véve jól dolgoztak. Leginkább a TTK-sok tevékenységét, közülük is a matematika—fizika szakos KISZ-alapszervezeteket illeti elismerés. A jogászok is megfelelő munkát végeztek, s csak a bölcsészek egy részét lehet elmarasztalni, mert az év vége felé náluk már akadozott a szervezés, a munka — a kari KISZ-vezetők is több mulasztást követtek el e téren — és becsületüket csak a József Attila diákotthon lakóinak lelkes „pótmunkája" mentette meg. Számottevő nehézségek ezenkívül egyébként nemigen akadtak. Kivéve azt az esetet, amikor a padlóbeton felbontásához csak hosszas utánajárással sikerült légkalapácsot szerezni. A társadalmi munkában részt vett hallgatók többsége — közülük is elsősorban *Avramutz György, Gajdos Katalin, Kovács György, Mikola Judit*, és *dr. Szilágyi Károly* — becsülettel állt helyt és teljesítette tudták amire vállalkoztak. A klub építésének további előrehaladása most már a szakembereken és azon múlik, hogy *a támogató szervek minél előbb folyósítsák a megígért anyagi segítséget.* Csak akkor készülhet el határidőre a JATE új KISZ-klubja, ha a további munkák dotálása zavartalan, biztosított lesz.

Köszönet a rektortól

Az egyetemi művészeti fesztiválok befejeztével *dr. Márta Ferenc* rektor, az egyetem vezetősége nevében megköszönte a JATE öntevékeny művészeti csoportjainak a kimagaslóan sikeres fesztiváli szereplést és további sikereket kívánt az együttesek vezetőinek és tagságának.

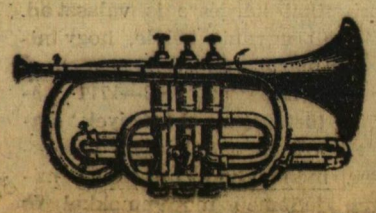

Külföldi építőtáborok

A József Attila Tudományegyetem külföldön járt KISZ-vezetői megkötötték a nyári építőtábori szerződéseket. Ezeknek értelmében július és augusztus hónapokban *a JATE 210 hallgatója fog külföldön dolgozni.* Legtöbben (két turnusban összesen 50 fő) a *Stralsund-i sörgyárban* dolgoznak majd 3—3 hetet. A *Meisen-i porcelángyár* a szegedi egyetemisták két csoportjának (30, illetve 20 főnek) biztosít majd munkát. *A Radeberg-i sörgyárba* két 20 fős csoport megy segédmunkát végezni. A Turku-i egyetem ifjúsági szervezetének közreműködésével *Finnországban 15 hallgatónkat* foglalkoztatják, illetve üdültetik 2-2 hétig. Ugyancsak *15—15 hallgató megy az Odessza-i és a Lvov-i építőtáborokba.*

Lengyelországban — Torun környékén — *20 egyetemistánk* fog dolgozni az építőiparban.

A szovjet, finn, német és lengyel testvéregyetemekről összesen 85 hallgató dolgozik és üdül majd a tudományegyetem szegedi építőtáborában.

KIHIRDETTÉK

a Semmelweis Orvostudományi Egyetem lapja mellékletének, a budapesti orvostanhallgatók által szerkesztett *„Visus" ezévi novellapályázatának eredményét.* A bírálóbizottság úgy döntött, hogy az idén I. és II. díjat nem adnak ki. *Harmadik díjat* hárman nyertek (egyenként 200 forintot), közöttük *Hanusz Klára*, a SZOTE hallgatója, *Szakadék* című novellájával. A jeligés pályázaton egyébként 11 medikus indult, hárman a Szegedi Orvostudományi Egyetem hallgatói.

Mi újság az ország egyetemein?

Fock Jenő miniszterelnök, a veszprémi egyetemen

Fock Jenő, a Minisztertanács elnöke áprilisban látogatást tett a Veszprémi Vegyipari Egyetemen. Először *az Egyetemi Tanács tagjaival, az egyetem párt-, KISZ- és szakszervezeti vezetőivel találkozott.* E találkozáson az egyetem vezetői tájékoztatták a miniszterelnököt azokról a kérdésekről, amelyek napjainkban az egyetem oktatóit, dolgozóit és ifjúságát leginkább foglalkoztatják. Szó esett többek között arról, hogy a VVE-en az oktatás korszerűsítésének középpontjában módszertani problémák állnak, s kísérleti jelleggel folytatják a többfokozatú agrárvegyész és rendszermérnök képzést. Kitértek az egyetemi demokratizmus szélesítésének eredményeire, az ifjúsági szervezet munkastílusára és helyi feladataira is. Az egyetemi életről adott tájékoztató után a *felmerült kérdésekre Fock Jenő válaszolt, majd aktuális gazdaságpolitikai és külpolitikai kérdésekről tájékoztatta a jelenlevőket.* A miniszterelnök *meglátogatta az egyetemi számítógép-csoportot, az egyetem kollégiumát és a kol-klubot, ahol közvetlen beszélgetést folytatott a hallgatókkal*, amelyet közvetített a kollégiumi rádió.

Nemzetközi ifjúsági hét az ELTE-n

Az Eötvös Lóránd Tudományegyetem KISZ-bizottsága idén is megrendezte május elején az immár hagyományossá vált nemzetközi ifjúsági hetet, amelyen részt vettek a Szovjetunióból, Bulgáriából, Lengyelországból, Csehszlovákiából, NDK-ból, Jugoszláviából, Ausztriából, Svédországból és Finnországból érkezett egyetemi diákszervezetek küldöttei. A nemzetközi ifjúsági hét során írta alá az ELTE KISZ-bizottsága a külföldi társegyetemekkel szervezett építőtábori szerződéseket, megismertették vendégeiket a KISZ jelenlegi munkájával, feladataival, megvitatták az európai diákmozgalmak jelenlegi helyzetét és az aktuális nemzetközi politikai kérdéseket, s háromnapos tanácskozást rendeztek Visegrádon, amelyen többek között előadást tartott Főcze Lajos, a KISZ K. B. titkára.

Műegyetemi Művészeti Napok

A Budapesti Műszaki Egyetem KISZ Bizottsága idén áprilisban immár másodízben rendezte meg a műegyetemi művészeti napokat.

A programmal már eleve olyan atmoszférát kívántak teremteni, amelyben szinte eltűnik az előadó és a produkciót befogadó közötti különbség, együtt alakítják a műsort, együtt játszanak, egymás számára egyenrangú partnerek. Ez leginkább a *színházi programban* valósult meg. A vendégek, a Kossuth Lajos Tudományegyetem Főnix együttesének és a József Attila Tudományegyetem Egyetemi Színpadának produkciói tartalmukban aktuális, élő, mai problémákat boncolgattak, a kiváló adaptáció folytán önálló műveket állítottak a BME színpadára, a színművészeti főiskolások Leláncolt Prométheus című produkciója és a Szkéné Aucasin és Nicolette című darabja mellé.

Érdekes színfoltja volt a programnak az úgynevezett *zenei happening.* E kezdeményezés lényege, hogy a zeneművészeti főiskolások konkrét zeneszámokkal jöttek, de tág lehetőséget adtak az est keretein belül a különböző improvizációknak.

Ünnepi diákköri ülés

A X. Országos Diákköri Konferencia után a Bölcsészettudományi Kar diákkörei május 4-én ünnepi ülést tartottak. *Hahn Anna* tanársegéd, kari KISZ diákköri felelős értékelte az Országos Konferencia tapasztalatait. Ezután *dr. Mérei Gyula*, tanszékvezető egyetemi tanár, a kar állami vezetése nevében pénzjutalmat adott át az Országos Konferencián eredményesen szereplő hallgatóknak. A konferencia a kar hét hallgatójának dolgozatát jutalmazta dicsérő oklevéllel. Őket a kar *400, illetve 600 forint pénzjutalomban részesítette. Balázs Mihály, Bárdos József, Blum Judit, Dosa Zsuzsa—Jenei Ilona—Koch Valéria—Ménesi Katalin* (közös dolgozat) *Körmendi János, Kukovecz György, Pataki Ágnes.*

Mivel az Országos Konferencia csak nagydíjakat, különdíjakat és dicsérő okleveleket adott ki, így az általuk első, második, vagy harmadik díjra édemesnek ítélt dolgozatok szerzőit a kar a tavalyi házikonferencián elnyert díjak kiegészítéseként pénzjutalomban részesíti. *300 forintot kapott: Albert Dóra, Árus Erika, Bácskai Mária, Dobos Hlangó, Horváth J. Attila, Kozma László, László László, Ludwig Mária, Németh S. Katalin, Nikowitz Oszkár, Ródenfeld Éva, Szvoboda Ágnes* és *Zentai Mária. 250*, illetve *150 forintot kaptak: Mészáros Irma, Olasz Sándor, Schneider Katalin, Stutzmann Olga, Valyi Zsuzsa*, és *Lőrincz Julianna.*

Néhány diákkörben a tavalyi kari konferencia óta is készültek dolgozatok. Ezek közül az országos bírálóbizottság által első helyre javasolt munkák szerzőit *500 forint jutalomban* részesítették. *(Horváth Ferenc, Szabó János* és *Tóth Andor István.)* Az országos bizottság által második, illetve harmadik díjra javasolt dolgozatok szerzőinek a kar 450, illetve 350 forint jutalmat adott. *(Berta Árpád, Derda István, Szilágyi János* és *Korom Gábor.)*

Az országos konferencián legjobban szerepelt diákköröket 1000 forint külön pénzjutalomban részesítették. Ezek: Régészeti Diákkör, Magyar Irodalmi Diákkör, az *Orosz Tanszék három diákköre:* Orosz Nyelvtörténeti, Orosz Leíró Nyelvészeti, Orosz Irodalmi Diákkör.

Stéhlik János: Élet kapujában (Ruszkai Károly felvétele)

AZ ALKOTMÁNY BIZTOSÍTJA:

A tudomány szabadságát

Részletek dr. Antalffy György professzor, országgyűlési képviselő parlamenti felszólalásából

Mint ismeretes, a közelmúltban hagyta jóvá az országgyűlés az alkotmány módosításra tett javaslatokat. Az erről szóló vitában dr. Antalffy György is felszólalt. Az alábbiakban hozzászólásának azokat a részeit közöljük, amelyek különösen számottartanak az egyetemi közvélemény érdeklődésére.

Messzire vezetne, ha a ma kulturális, tudományos és oktatási eredményeink taglalásába fognék. Elvitathatatlanok ugyanis eredményeink ezeken a területeken. *Elvitathatatlan pl. a munkás-paraszt származású értelmiségiek döntő szerepe szocialista kultúránk alakításában* a szakmatudás, a politikai és általános műveltség növelésében. De elvitathatatlanok népi államunk érdemei abban is, hogy ma már a tudományos és művészeti intézmények kiterjedt hálózata dolgozik a kultúra vívmányainak szélesítése érdekében.

A törvényjavaslat idevonatkozó 18. §-ának ezekben látom jövőnk szempontjából rendkívüli jelentőségét. Elvi jelentősége van tehát annak, hogy *alkotmányunk új szövege a társadalmi rend alapintézményei között fejezi ki a tényt;* hogy a *Magyar Népköztársaság szervezi és támogatja a társadalom fejlődését előmozdító tudományos munkát, segíti a haladást szolgáló művészetet, biztosítja az állampolgárok képzettségének és műveltségének állandó növelését.*

A javaslat annak a szerepnek a szabályozása mellett, amelyet a tudomány fejlesztésében az állam tölt be, az állampolgárok alapvető jogainak és kötelességeinek körében is rendelkezik a tudományról. Ennek során helyesen állampolgári jogként fogalmazza meg azt, hogy a *Magyar Népköztársaság biztosítja a tudományos alkotó tevékenység szabadságát. (60. §).*

Az előttünk levő törvényjavaslat lényege a szocialista államiság fejlődésére tekintettel elsősorban abban foglalható össze, hogy alkotmány-törvénybe iktatja a szocialista demokratizmus kibővülését, az alapvető állampolgári jogok és kötelezettségek rendszerének továbbfejlesztését, az alkotmányosság és törvényesség biztosítása terén elért eredményeink megszilárdítását.

A szocialista demokratizmus szélesítése a politikai rendszer olyan irányú fejlesztésében jelentkezik, amely a szocialista néphatalom erősítésére, hatékonyságának növelésére, építve lehetőséget nyit arra, hogy az állam minden polgára tevőlegesen résztvehessen nagy társadalmi céljaink megoldásában. Ez egyben alkotmányi szinten is kifejezi azt a kölcsönösséget, amely az állampolgárok személyiségének sokoldalú fejlesztése, képességei kibontakoztatása és a közösség előtt álló feladatok között fennáll.

Ami az alkotmányosságot és a törvényességet illeti elmondhatjuk, hogy a törvényesség biztosítékainak körében is jelentős lépéseket tettünk. Ezek közül csupán arra utalok, hogy ma már kialakult nálunk a törvényesség biztosításának többsíkú rendszere, a képviseleti-, az igazgatási-, a bírói szervek általános feladatai a törvényesség biztosításában, az ügyészség speciális szerepe az ügyészségi szervezet eddigi fejlődésének tapasztalatai alapján, egyes államigazgatási határozatok bírói felülvizsgálatának intézménye.

Mindezek az alkotmányosság követelményéhez is kapcsolódnak, amely alatt az állami, a társadalmi szervezetek és állampolgárok azon kötelezettségét értjük, hogy betartsák és betartassák az alkotmányt mint normatív szabályt.

Az alkotmányosság szélesebb tartalmat fejez ki mint az általános törvényesség. Védelmének más eszközökkel is kell folynia mint a törvényesség ismeretes formáival való védelmének.

Az alkotmányosság védelmének természetesen vannak társadalmi vetületei is. Ezek között a legfontosabb az a tény; nálunk ezúttal világos alkotmányos tétel lesz az, hogy a munkásosztály marxista-leninista pártja a társadalom vezető ereje.

A Magyar Népköztársaságban olyan alkotmánybiztosítékok érvényesülnek együttesen, mint a törvény elsődlegessége minden más jogszabály előtt, kötelező volta minden állampolgárra és minden állami szervre, a törvényhozó testület népképviseleti, választott jellege, választott népképviseleti szerv hatáskörének csorbíthatatlansága, a választások demokratizmusa, a visszahívási jog intézménye, a bírói függetlenség, az alkotmány módosításához előírt szigorúbb formák. Mindezek olyan jogi intézmények, amelyek államéletünk alkotmányos menetét továbbra is biztosítják.

Úgy látom, hogy a törvényjavaslat elfogadása esetén mindnyájunk alkotmánya messzemenően betölti társadalmi szerepét s a jogrendszerben elfoglalt helye is jól szolgálja majd szocialista államunk és társadalmunk célkitűzéseit.

Keszthelyi sikerek

Négy napon át fiatalok énekétől volt hangos Keszthely. Közel 1500 fiatal, egyetemek, főiskolák énekkarai, zenekarai, muzsikát ápoló és megszólaltató szólistái adtak itt találkozót, hogy nemes versenyben mutassák be kétéves munkájuk eredményeit.

Hallgattam a zenekarokat, az énekkarokat, a szólistákat és az volt az érzésem, hogy ez esetben létre tudtuk hozni azt, amit a kulturális nevelésben nemcsak kérnek tőlünk, hanem el is várnak. Igen örvendetes volt, hogy Keszthelyen nemcsak azon felsőoktatási intézmények hallgatói értek el szép eredményt, amelyekben a zene művelése ex offo történik, hanem olyanok is, ahol a szabad időt fiataljaink arra használják fel, hogy zenéljenek, énekeljenek.

Huszonkilenc felsőoktatási intézmény fiataljai között az élvonalba kerülni igen nagy és elismerésre méltó teljesítmény: *A JATE énekkara a vegyeskar kategóriájában aranyérmet kapott.* Örvendetes, hogy *kamara-énekkarunk Karvaly Gellért második matematika szakos hallgató vezetésével a Helikon 72 Keszthely bronzérmet kapta és ugyanebben a díjban részesítette a zsüri egy egyetem vonós-kvartettjét, amelynek tagjai Banai Valéria ötödéves matematika—fizika szakos hallgató vezetésével igen szépen és precízen muzsikáltak.*

Ezt a sokirányú és igen nehéz munkát a kórus karmestere *Szécsi József* tanár irányította, aki nemcsak jól összefogta, lelkesítette az énekkar, zenekar tagjait, hanem kitűnően szólaltatta meg Hessler, Kodály, Orf és Sugár műveit, amelyeknek ilyen szintű előadása profistáknak is becsületére vált volna.

Ugyancsak örömünkre szolgált, hogy a SZOTE zenekarát ezüsteremmel jutalmazták igen jól hangzó muzsikálásáért. A zenekart *Kerek Attila* vezette.

GRUBER LÁSZLÓ

„Fordulj kedves lovam..."

Fordulj kedves lovam [Lengyelország felé,
Úgysem jövök én már többet [hazafelé.
Szegény hazámat már sohasem [láthatom,
Nincsen olyan bánat, mint az [én bánatom.

— idézi a híres Rákóczi nóta Gergelyiugornya-i változata *Ferenczi Imre* és *Molnár Mátyás* szabolcs-szatmári Rákóczi és kuruc néphagyományokat összefoglaló most megjelent monográfiá-

jában. S fordul a dal, fordul a vers, a mese, a monda és a hiedelem, feltérképezve mintegy 350 oldalon, miként őrződött meg két és fél évszázad alatt 62 szabolcsszatmári községben az egész nemzetet átfogó szabadságküzdelem emléke. A nagy tér és időszak átfogásának vállalásával néprajzi kutatásaink és hazai etnográfiai irodalmunk történetében úttörő jelentőségű vállalkozás a sajátos hagyománykör avatott tolmácsolása. A Szabolcs-Szatmár megyében közel egy évtizedig folytatott kollektív népköltési gyűjtés eredményeként a Habsburg-osztrák ellenes küzdelem emlékének rendkívül sokoldalú értékeket magábafoglaló, speciális és általános tanulságokkal szolgáló tárházával gazdagították a szerzők történeti jellegű folklórtudományunkat. Összesen 101 dal-, illetve versszöveg, 1598 mondai jellegű adat mutatja be a kötetben, hogyan őriződött és változott két és fél évszázad alatt a Rákóczihoz és a kurucokhoz kapcsolódó néphagyomány. A szabadságharc küzdelmeit, reményeit, bizakodást, a bukás, a csalódás, a bujdosás keserveit a jobbágyelődök egyszerű, tiszta, lelkük mélyéből fakadó érzéseit feleleventő igazi népdalvariánsok, mesék és mondák a kötet legfőbb — ha úgy tetszik irodalomtörténeti — értékei. A kuruc szabadságmozgalom hagyományai továbbélésének tudományos vizsgálata szempontjából azonban igen jelentősek azok a variánsok is, amelyeken a múlt század végén és századunk elején élő Rákóczi-kultusz itt-ott disszonáns vonásai észlelhetők. Ezeknek elemzésével ugyanis arra keresnek és adnak választ a monográfia összeállítói, hogy a hagyomány fennmaradásában és az azt alapító állandó variálódásban milyen tényezők játszanak szerepet. A tudományos célokat, az adatok rendszerezésének elvét leszögező bevezető, a szerkesztés, az adatok gondos, átfogó értékelése a kuruc költészetről kialakult modern felfogás megalapozottabbá tételét is szolgálja. S éppen az e korszak hagyományainak teljesebb, többsíkú megismerése szempontjából sajnálatos, hogy a kötetben nem kaptak helyet a dallamok. (Ezeknek későbbi publikálásával a szerzők minden bizonnyal értékes motívumokkal gazdagíthatják majd a magyar népzene hagyomány adattárát.) E hiányosságtól eltekintve is rendkívül értékes, tanulságos olvasmány a könyv az irodalom, a néprajz barátainak, a szakemberek számára pedig az előbbieken túlmenően sok fontos folklorisztikai kérdésre is választ ad. Kiderül ugyanis belőle, hogy milyen mértékben őrizte meg e terület népe az 1703—1711 közötti történelmi események emlékét s azok a dalokban, versekben, mondákban, mesékben milyen jellemző motívumokkal és szemlélettel tükröződnek vissza, miként folklorizálódnak és élnek tovább.

SZ. M.

Többet vártunk

Érdekesnek ígérkezett az esemény. A Természettudományi Kar harmadéves matematika-fizika szakos hallgatói konzultációra jöttek össze május 8-án, a KISZ-szervezet aktuális problémáiról kívántak beszélgetni *Főcze Lajossal*, a KISZ Központi Bizottságának titkárával. A hallgatók tíz kérdést tettek fel. Érdeklődtek például arról, mit tervez a KISZ a *cigánykérdés megoldásának, az iskolára előkészítésnek, az autóstopp-mozgalomnak, az ifjúsági törvény alkalmazásának érdekében; lesz-e Szegeden vagy környékén Expressz-szálloda, vagy nyári diákhotel; mi lesz a KISZ-ből kikerülő fiatalokkal;* milyen a KISZ rétegmegoszlása, és *tervezik-e szervezeti felépítés megváltoztatását;* mi az oka annak, hogy az egyetemen az alsóbb évfolyamok hallgatói közül kevesen párttagok? A Központi Bizottság titkára ezekre a kérdésekre az ifjúsági lapokban többször megjelent, a KISZ kongresszus előtt, alatt és után született állásfoglalások, tervek idézésével válaszolt. S mert a kérdések is, a válaszok is közismertek, valahogy nem sikerült igazán érdekesen ez a beszélgetés. Nem lett volna érdekesebb, hasznosabb a KB titkárával — s az eseményen megjelent *Szögi Béla* megyei KISZ-titkárral, *dr. Mészáros Rezső* megyei KISZ-Bizottsági taggal és *dr. Vastagh Pállal*, az egyetemi KISZ-bizottság titkárával — az egyetemi KISZ-élet, a fiatal értelmiség sajátos problémáiról konzultálni? Mostani tapasztalataik alapján legközelebb minden bizonnyal erre kerítenek majd sort a vállalkozó kedvükért egyébként dícséretet érdemlő KISZ-alapszervezet tagjai.

—

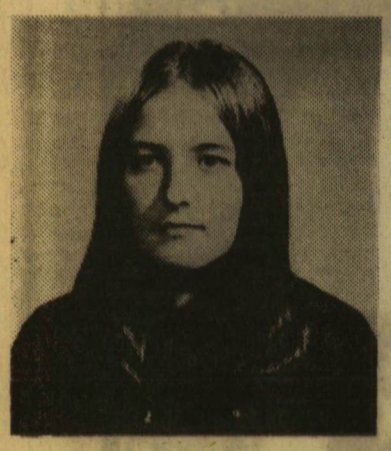

Vangel Amália

„Ne mondjátok, hogy igaz sem [volt,
Ne mondjátok, hogy nincs [értelme többé,
hogy véget ért a közös ifjúság"

Április 30-án történt a tragikus baleset Algyő és Szeged között. Másnap reggel hiába várták a kézilabdacsapat tagjai a Május 1. Kupa-versenyre. Amál meghalt! Bármennyire is hihetetlennek tűnt, más állt a kapuban helyette. Nem tudtuk elhinni, hogy ő, a mindig vidám, kedves társunk nincs többé.

Vangel Amália 1951. november 15-én született Szentesen. Itt végezte általános és középiskolai tanulmányait. Sportszeretetével és tehetségével már akkor is kiemelkedett társai közül. A Szentesi Vasutas NB II-es kézilabdacsapatának kapusa volt. Érettségi után jelentkezett a Szegedi Tanárképző Főiskola orosz—testnevelés szakára. Rövidesen a főiskola kézilabda csapatának élére került. Mint kapus kiválóan állta meg a helyét, de segítőkész csoporttársként is megismerhettük. Szerettük őt őszinteségéért, közvetlenségéért, szellemes humoráért. Mindig kedves és mosolygós volt.

A halálhír mindig megrendíti az embert. De a szomorúság súlyát csak most érezzük igazán, amikor egy hozzánk nagyon közelálló, fiatal — alig múlt húszéves — társunk távozott közülünk, megdöbbentő hirtelenséggel. Szüleihez indult haza, amikor a baleset érte. Szomorú szívvel, emlékét őrizve búcsúzunk tőle a csoporttársak és a Testnevelés Tanszék minden oktatója és hallgatója nevében.

VISZONTLÁTOGATÁS...

A Debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Természettudományi Karának harmadéves kémia—fizika szakos hallgatói és egyetemünk párhuzamos évfolyama között egy évvel ezelőtt levelezés kezdődött. Úgy tűnt, hogy barátságunk elmélyítésére, tapasztalatcserére hasznos lenne a személyes látogatás is. Ezért meghívásunkra a múlt év őszén a debreceni egyetemisták három napot töltöttek nálunk. Élményeikről, látogatásuk hasznosságáról az Egyetemi Élet egyik számában be is számoltak.

A viszontlátogatásra április közepén került sor. Kedves meglepetés volt, hogy az állomáson szinte az egész évfolyam várt bennünket. A rég nem látott ismerősökkel nagy örömmel üdvözöltük egymást. A szállásunk (Agrártudományi Egyetem Diákotthona) elfoglalása után az első „gasztronómiai" tapasztalatcserét az Arany Bikában tartottuk. Éjfél után — már kimerítve az aktuális „vicctermést" — az éjszakai Debrecen — Szegedhez hasonló dúltságú (gázcső csere, útburkolat halmaz, stb.) utcáin igyekeztünk hazafelé.

A második nap az Agrártudományi Egyetem gazdaságának megcsodálásával kezdődött. Ezután az egyetem, elsősorban a TTK különböző intézeteit jártuk végig. Az MTA Magfizikai Kutatójában a protuberanciák mozgását mutatták be filmen. Majd az Izotóp-laboratórium, a különböző kémiai intézetek megtekintése következett. Ebéd a menzán. Jobb, mint nálunk, úgy látszik, az Alföldi Üzemélelmezési Vállalatra a debreceniek — közelebb lévén a tűzhöz — nagyobb pressziót tudnak gyakorolni. Délután városnézés (újabb gasztronómiai élvezet: hortobágyi palacsinta)! Este a vendéglátó évfolyam műsorral egybekötött klubestet rendezett tiszteletünkre. A műsor az évfolyam problémáiról, a fiatal házasok gondjairól szólt.

Harmadnap a Déri Múzeumot látogattuk meg. Délután sajnos már visszaindultunk. Tapasztalatcserénk nagyon hasznos volt. A debreceni egyetem hasonló helyzetű diákjainak problémáit ismertük meg. Azok alapján, amit láttunk, megtanultuk jobban becsülni azt, ami nálunk már nem jelent problémát. Láttunk viszont sok olyan dolgot is, amit nálunk is jó lenne bevezetni. A kikapcsolódáson kívül élmény volt, hogy egy szép várost ismertünk meg, pezsgő egyetemi és kulturális élettel. A kollektív szellem, a segítőkészség tekintetében is sokat tanulhatunk, illetve tanultunk tőlük.

Harmadéves kémia—fizika szakosok

Ösztöndíjtól — ösztöndíjig

Azt mondják, a diákoknak sosincs elég pénzük. Így is van. Mert mindig kell valamire... Sokszor hallottam már — emlékszem is — az ösztöndíj előtti kölcsön tizesekről, a fillérre kiszámított kenyérpénzről, amit az egész szoba dob össze, az este 11 előtti rohanásról, hogy ne kelljen kapupénzt fizetni, a különböző pénzszerzési tippekről, a fogadkozásokról, hogy ezután spórolnak. Aztán minden ismétlődik hónapról hónapra. A többségnek két ösztöndíj osztás között azért mindig „csurran-cseppen" valami. A hallgatók nagyrésze szerez magának valamilyen kereseti lehetőséget.

Idegenvezető — fordító — korrepetitor

A diákkörök ünnepi ülésén találkoztam *Nikowitz Oszkár* ötödéves latin—görög szakos hallgatóval. Dolgozatáért ő is kari jutalmat kapott. Nyáron, de tanévközben is, amikor csak teheti idegenvezetőként dolgozik az EXPRESS-nél. Felsőfokú nyelvvizsgája van oroszból és szerbhorvátból. Oroszul a Szovjetunióban tanult meg — részt vett nem orosz szakosok féléves képzésén. Egy éve idegenvezető. A Szovjetunióba eddig négyszer kísért csoportot, Magyarországot már szinte teljesen bejárta.

„Hogy miért csinálom? Tetszik a mozgalmas, a kevésbé kötött élet. Nyelvgyakorlás, új ismeretségek, nyáron pihenés. Amikor a tanfolyamot elvégeztem úgy gondoltam, hogy ez amolyan „féldiploma féle" lesz. Latin—görög szakos vagyok. Nem elképzelhetetlen, hogy az egyetem elvégzése után végleg idegenvezető leszek."

Tanévközben a hétvégeken, az ünnepnapokon vállal vezetést. Igencsak minden hónapban vezet egy 3—5 napos országjárást. Keresete napi 85 forint. Ösztöndíja 500 forint — ugyanennyit fizet a kollégiumért.

A bölcsészhallgatók közül sokan — főleg a magyar—idegennyelv szakosok — vállalnak szakszövegfordítást. Bár mondják — nem hálás munka egy filosznak megbirkózni a nehéz terminus technikusokkal.

Az óraadás a legelterjedtebb kereseti forma. Cs. M. másodéves. Négy tanítványa van. Mindegyikhez ő jár heti két alkalommal. „Jó az órarendem, ezért tudok ennyi tanítványt vállalni. Igaz, vizsgaidőszakban is tanítok." Ebben az évben szigorlatozik — eddig mindig jeles volt.

Szerencsésnek tartják azokat, akik a szakmai önképzést össze tudják kapcsolni a pénzkeresettel: műfordításokat készítenek, vagy recenziókat írnak. Mondják, sokuknak lenne erre hajlama és bizonyára tehetsége is. Csak fórumot nehéz találniuk.

Az éticsigagyűjtéstől az újságkihordásig

— Az éticsiga kilója 7 forint. Tavasszal, eső után féltenyérnyi, jó súlyos példányokat is lehet gyűjteni. — A „csigatermésről" két jogász lány tájékoztatott, akiket néhányszor már kint talált a kora hajnal az Újszegedi parkban.

„Szemfelszedést vállalok" — olvastam az egyik lánykollégium hirdető tábláján. És alatta a szobaszám, meg hogy kit kell keresni. Nem találtam otthon. Szobatársai mesélték el, hogy kézzel szedi a szemet, de nagyon gyorsan dolgozik. Sokat ül otthon — másképp nem is lehet, ha keresni akar.

A fiúknak vannak „öröklődő" kereseti forrásaik. Évfolyamról évfolyamra száll, a gólyáknak mindig tovább adják a felsőbb évesek, hova menjenek, mit csináljanak. Ilyen a vagonkirakodás, az utcaseprés, télen a hólapátolás. Néha tudnak "úri melót" is szerezni: bíráskodás kézi- vagy röplabda meccseken, utasszámlálás, kérdőívek kitöltése, újságkihordás. A lányok szívesen kötnek, varrnak, horgolnak pénzért is. Ritka kivétel az egyik főiskolás, aki így panaszkodott:

— Utálok varrni, pedig jól csinálom. De annyira nincs pénzem, hogy elvállaltam egy kosztümöt. Mikor küldi már az egyetemi újság a honoráriumot?!

Akik spórolnak, kora tavasztól késő őszig gyalog járnak be az újszegedi kollégiumból. A bérlet havi 32 forint. Eladják előbb a vacsora, majd az ebédjegyüket. Ketten esznek egy jeggyel. Fél cigarettát szívnak. Bliccelnek a buszon, villamoson. Leáztatják a lepecsételetlen postabélyeget — legalább haza tudjanak írni.

Takarítást vállalok

Szeghő Márta és *Izsák Judit* IV. éves vegyészek. „Elhatároztuk, hogy bejárónő és pótmamaként keresünk pénzt. Feladtunk egy hirdetést az újságban. Három válasz érkezett, mindketten találtunk magunknak megfelelő helyet." Azóta már szereztek más címeket is, három-négy családhoz járnak. A pótmama díj óránként 10 forint, takarítást 12 forintos órabérért vállalnak. A nagytakarítást mindenhol együtt csinálják. Reggel nyolctól délután négyig rendszerint el is készülnek vele.

Márta egyszer kiszámolta, hogy két hónap alatt 740 forintot keresett. Az elmúlt félévben mindketten a paprika feldolgozóba jártak. Címkéztek teljesítmény bérben. A begyakorolt munkások mellett nem volt könnyű teljesíteni a normát. De azért itt is szépen kerestek.

A nyár is mindig munkával telik. Márta tavaly a Gumigyárban dolgozott, Jutka a Balatonnál egy zöldséges bódét vezetett.

Nem pénzkereset — hobby

Tóth Attila IV. éves földrajz—rajz szakos főiskolás. Szép bőrmunkáiról már sokat hallottam.

— Először a menyasszonyomnak csináltam egy bőr nyakláncot. Ez volt az első munkám. Akkor valahogy ráéreztem az ízére. Ma már hobbymmá vált.

Szeretne iparművész lenni. Állandóan kísérletezik új, egyedi formákkal. Két egyforma darabot sosem csinál. Azt mondja, ha sorozatban készítene bőrmunkákat, mesterember lenne. Táskáiban, öveiben, más díszmunkáiban keresi a szépet, a harmonikusat.

„Szeretném, ha szép dolgokat hordanának az emberek."

Hobbyja kicsit költséges, a nyersanyag sokba kerül. Többször hangsúlyozta, hogy nem a pénz miatt készíti ezeket a divatholmikat. De akik látták már kész darabjait, szívesen vesznek tőle. Népköztársasági ösztöndíjas, négy éve saját maga tartja el magát. Ebben az évben végzi el a főiskolát, de a hobbyt a bőrmunka szeretetét magával viszi, akárhová kerül.

S. N. E.

A Szegedi Egyetem fényképalbumából

Az 1932-ben készült fényképen dr. Szent-Györgyi Albert professzort láthatjuk, amint az intézet oktatóival és dolgozóival röplabdázik. dr. Ivanovics György felvétele

A lelkiismereti szabadság nem világnézeti szabadosság

Különösen az etika-szemináriumok vitáiban, de egyéb beszélgetésekben is felszínre jött, hogy a lelkiismereti szabadság értelmezésében ellentétes elképzelések húzódnak meg, egyesek kimondottan helytelenül vélekednek a lelkiismereti szabadságról. Az egyik ilyen álláspont hajlamos arra, hogy a *szocialista rendszer- és államellenes ideológiákat egyszerűen csak lelkiismereti kérdésnek tekintse és mint ilyeneknek követel szabadságot, demokráciát.* Előfordult olyan is, hogy a lelkiismereti szabadság címén — a lelkiismereti és világnézeti kérdéseket összekeverve, azonosítva egymással — valaki a *világnézeti szabadosság, igénytelenség, sőt a közömbösség álláspontjára csúszott.* Téves elképzelés az is, amely szerint a lelkiismereti szabadság, a szocializmus viszonyai között is, elsősorban a vallás szabadságára vonatkozik és összeegyeztethetetlen az ateizmus megengedésével. Nyilvánvaló, ezzel az egyoldalú, antidemokratikus nézettel szemben sokkal humánusabb államunk irányvonala. A szocialista állam nem avatkozik be az állampolgárok lelkiismereti kérdéseibe és mind a vallásosságot, mind az ateista meggyőződést magánügynek, az állampolgárok privát „tulajdonának" tekinti.

Vallásos ifjú kommunista?

Mindez általában érvényes, mint állampolgárokra, a KISZ-hez tartozó fiatalokra is. Emellett, minden kétséget kizáróan, figyelmet érdemlők azok a specifikus elvárások, amelyeket a KISZ-szervezetek tagjaikkal szemben támasztanak. Ennek tükrében *korántsem olyan egyértelmű és természetes, mondjuk az, hogy vannak fiatalok, akik hosszabb ideje tagjai a KISZ-nek, esetleg felelős tisztséget látnak el és még mindig nem lelkiismereti kérdés náluk, hogy — leplezetten vagy nyíltan — jél lábbal a vallás talaján állnak.* A világnézetiek (főként a vallásosság) dolgában a fokozott és kölcsönös bizalom, a türelem és a tapintat légkörét honosítottuk meg a KISZ keretein belül. Azonban ezt a helyzetet semmiképpen nem érthetjük félre, egyáltalán nem következik belőle, hogy a KISZ-tagok elfeledkezhetnek marxista világnézetük formálásával, fejlesztésével kapcsolatos teendőikről, kötelességükről.

Természetesen ezt a felhívást azokhoz címeztük, akik eljutottak odáig, hogy lelkiismeretbeli kérdésnek is tekintik világnézeti hovatartozásukat, lelkiismeretüket — nagyon helyesen — szóhoz juttatják világnézeti állásfoglalásaik kialakításában. Ezek a fiatalok jól tudják, hogy a cselekmények elbírálásában különös súlya van annak a kérdésnek, hogy tetteink, magatartásunk világnézeti vezérlete harmonizál-e (és ha igen, milyen mértékben) a szocialista társadalomépítés követelményeivel. Nem véletlen, hogy közülük sokan, akik ténylegesen (és nemcsak frázist látnak ebben) szocialista szakemberré akarnak válni, gyakran lelkiismeretfurdalást éreznek éppen amiatt, hogy — megítélésük szerint — még nem eléggé képzett marxisták, többet kellene tenniök marxista világnézetük, meggyőződésük tökéletesbítése érdekében.

Ebben az aktív, öntevékeny munkában az egyénre különös felelősség és szerep hárul, de ez cseppet sem negligálja a KISZ-kollektívák jelentőségét a világnézeti harcban; a megfelelő szervezeti aktivitás nélkülözhetetlen feltétele a KISZ-tagok sokoldalú egyedfejlődésének (tehát világnézeti arculatuk alakításának) is. A

Őszinteség helyett képmutatás

Sajnálatos dolog, hogy a lelkiismereti szabadság, az őszinteség stb. ürügyén némelyik fiatal egészen fonák viselkedést tanúsít, ill. megesik, hogy magatartása már-már a képmutatás határát súrolja.

Itt van mindjárt az a hallgató, aki ideológiai tárgyakból rendszeresen jó, jeles vizsgaeredményt produkál, mind ez ideig mégis vallásos, egyházi szertartásokon vesz részt; vagyis a tulajdonképpeni (vallásos) meggyőződése és marxista tárgyi tudása között szakadék tátong. Ismeretes, hogy marxista—leninista tudásunk gyarapodása, elmélyülése elvezethet (de nem feltétlenül és azonnal) a tudományos materialista és ateista világnézet kialakulásához. Az ismeretgyarapodásnak ez nem automatikus és nem minden esetben szükségképpeni következménye. Még senki nem lett azáltal marxistává, hogy betéve megtanult marxista szövegeket vagy rengeteget olvasott marxista szerzőktől.

És éppen a lelkiismereti szabadság tiszteletben tartása, korrekt értelmezése jut kifejeződésre abban, hogy ideológiai tárgyakból a vizsgakövetelmények nem a hallgatók világnézeti *meggyőződésére*, hanem a marxizmus—leninizmus tárgyi elsajátítására, szakszerű *ismeretére*, bizonyos készségek felmérésére, a tanulmányi munka szorgalmi jellemzőire stb. vonatkoznak. Ebből persze nem következik, hogy a meggyőződés tudatos, célirányos alakítása amolyan mellékes, periférikus nevelői feladat.

„Lelki szomjúság gyötör"

Úgy tűnik, hogy az utóbbi időben a „párbeszéd", a „hallgassuk meg a másik felet is", „lelki szomjúság gyötör" és hasonlók említésével, a marxista tárgyak mellett egyesek előszeretettel vesznek fel „külön órákat" szűkebb körű, ún. „háztáji" vallási összejöveteleken vagy hagyományos hitéleti keretek között, templomi fedél alatt. Mi ebben a különös? Jog szerint nyilvánvalóan semmi. Csak éppen elgondolkoztató dolog, hogy a modern természettudományok, a korszerű műveltség, a marxizmus—leninizmus eszmeáramlatai találkozásában lehetséges-e és szükséges-e a vallásos világnézet, a vallásos vigasz igénylése, méghozzá szocialista társadalomban, az emberi emelkedés, a társadalmi haladás mindennapos körülményei között. Vagy ez éppen a szabad légkör, vagy talán az őszinteség megnyilvánulása? Bizonyára ez is, az is. De hadd jegyezzük meg: az *őszinteség önmagában nem erény és nem lehet mentsége, takarója a hibáknak; mint ahogy nem lehet a hivalkodás, a modortalanság, a tolakodás igazolása sem.* Az őszinteséget rosszul is képviselhetjük, ha például megnyilvánulási módja goromba, még rosszabb esetben brutális; az őszinteség szolgálhat bűnös célokat is.

Hogy csak egyszerűbb esetet említsünk, könnyen elképzelhető, hogyan hatna, nevezetesen a marxista filozófia tanárára, ha vallásos érzületű hallgatója a szemináriumra (esetleg a vizsgára) feszülettel és csattos imakönyvvel a kezében jelenne meg, mintegy jelezve őszinteségét és félreérthetetlen jegyességét Krisztussal. Nos, és mit szólnának a hívők, ha egy „őszinte" ateista — az előbbi példán felbuzdulva — hóna alá csapná Marx Tőkéjét és azzal, valamint kalappal a fején bevonulna a vasárnapi istentiszteletre? A mások világnézete iránti tisztelet kötelességünk. A lelkiismereti szabadság magában foglalja a különböző világnézetek közötti kölcsönös tiszteletadás gesztusát (ami nem zárja ki közöttük a harcot), azt az emberi emelkedettséget, amely képes megláttatni velünk — ha van ilyen — ellenfeleink, vitapartnereink pozitívumait, erényeit is.

Egyszóval, talán ez a néhány felvillantott és eléggé közismert példa is mutatja, hogy a lelkiismereti szabadságjog birtoklása még nem jelenti, hogy a lelkiismeret gyakorlata minden tekintetben kifogástalanul sikerül.

DR. PAPP JÁNOS

Felvételi aranyköpések

Ez alkalommal is folytatjuk az előzőekben megkezdett felvételi-aranymondásoknak a közlését. Ezúttal az aranymondásokhoz némi kommentárt fűzünk, úgy, mintha az a felvételi bizottság véleménye, megjegyzése lenne.

A bölcsességfog zománca selejtes. — Úgy véljük, hogy az Ön tudása is az.

*

Az akaratlagos idegrendszer seg-vel a természetet átalakítjuk. — A felvételi bizottság kéri a nagyrabecsült felvételizőt, hogy a legközelebbi felvételije alkalmával azt a bizarrnak tűnő röviditést, hogy „seg-vel", nélkülözni szíveskedjék. Ami kijelentése második részét illeti, azt is megkérdőjeleznénk.

*

Az öregek nem hallják a tücsök ciripelését, sőt a madarak énekét sem. — A T. jelölttel nem értünk egyet, sőt úgy véljük, hogy túlságosan pesszimisztikusan értékeli a korunkban fennálló nemzedéki ellentétet. Felvételét intézményünkbe momentán nem javasoljuk.

*

Az enzimek a folyamatokat ide-oda katalizálják. — Ezzel a kijelentéssel kapcsolatban csak két kérdésünk lenne: honnan és hová?

*

Kétéltűek mindazok az élőlények, amelyeknek megtermékenyítése a vízben történik. — A felvételi bizottság úgy véli, hogy a jelölt rendszertani tudása meglehetősen hiányos, s azt ajánljuk, hogy nyaranta járjon többet szabadtéri strandokra.

*

Az ősembernek nem volt homloka. — Önben egy antropológus veszett el. Csak ezt ne mondja senkinek. Jobb ha köztünk marad.

*

Darwin útjára indulva idealista volt, megérkezve materialista. — Hosszú út lehetett.

*

Az idegsejt lehet ultipoláris. — Lehet, hogy a T. felvételiző a biológiakönyv helyett inkább kedvenc nemzeti „sportunknak" hódolt?

*

A talpon a bőr elszarusodik, ezért a belészúrt szöget nem érezzük. — Az állítás első részével tökéletesen egyetértünk, ami pedig a második részt illeti, azt ajánljuk, próbálja ki személyesen.

*

Testünk 95%-át szőr borítja. — Már akinek.

*

A fül belső részében van a fülvíz. — Az ön agyának belső részében pedig az agyvíz.

Dr. Kiszely György professzor gyűjteményéből összeállította és kommentárral ellátta. **(bs).**

Professzoraink reflektorfényben

Nagy sikerű találkozók

Az Apáthy Kollégiumban immár több éves hagyományra tekint vissza a Professzoraink reflektorfényben című sorozat, amelynek keretében a kollégium lakói oktatóikat meghívták egy estére, hogy elbeszélgessenek olyan kérdésekről, amelyek a hallgatókat és oktatókat egyaránt érdeklik és érintik.

Járt már a kollégiumban *dr. Petri Gábor* sebész, *dr. Julesz Miklós* belgyógyász professzor, de meghívták a gyógyszerészkar oktatóit is, többek között *dr. Kedvessy Györgyöt*, és *dr. Dirner Zoltán* professzorokat. A korábbi években látogatott el az Apáthyba *dr. Kiszely György* és *dr. Vinkler Elemér* professzor is. Nagy sikerrel zajlottak le ezek a találkozók, hiszen a hallgatók egy-egy beszélgetés közben közelebb kerültek oktatóikhoz. Sok mindent megtudtak életükről, diákéveikről, megismerhették álláspontjukat bizonyos szakmai, és nem szakmai kérdésekben, ami nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a professzorokban ne csak félelmetes vizsgáztatót lássanak.

„Életem és a sebészet"

Elevenítsük fel a három legutóbbi találkozót. *Dr. Kulka Frigyes* professzor nagysikerű előadást tartott „Életem és a sebészet" címmel. A hallgatóság többek között megismerkedhetett a professzor életútjával, azzal, hogyan lett belőle a mellkassebészet elismert szakembere. Szó esett bizonyos szakmai problémákról, oktatási és nevelési kérdésekről, de az orvosi etikáról is.

Zsúfolásig megtelt az Apáthy kollégium tanulója *dr. Karády István* professzor látogatása alkalmával is. A találkozót — amely kitűnően sikerült — nagy várakozás előzte meg. Az est résztvevői egy rendkívül sokoldalú és nagytudású emberrel találkozhattak. A beszélgetés közvetlen hangneme is nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a professzor és diák közelebb kerüljön egymáshoz. Az előadás nem nélkülözte az élményszerűséget és a humort sem.

Tudomány, művészet és mesterség

Dr. Csillik Bertalan professzort nem először hívták meg az Apáthyba. A legutóbbi találkozót a sokszínűség és a célszerűség jellemezte.

„Az ember életének csak akkor van értelme, ha képességeinek legmegfelelőbben tudja szolgálni a társadalmat" — ezekkel a szavakkal kezdődött a találkozó.

Felvetődött az idő kérdése is. Ezzel kapcsolatban a professzor úr így fogalmazta meg véleményét: — el kell kerülni az üresjáratokat, amelyen azt a bizonyos negyedórát, vagy félórát értem, amely aktív célszerű tevékenység nélkül telik el. Ez a bizonyos célszerű tevékenység nem feltétlenül a szakmai ismeretek elsajátítására vonatkozik. Használjuk ki ezeket az időmorzsákat kulturális ismereteink fejlesztésére!

A medicina tudomány, mesterség és művészet. E hármat kell megértenie és elsajátítania egy orvostanhallgatónak ahhoz, hogy jó orvos legyen belőle.

A sok érdekes kérdés közül, amely elhangzott a beszélgetésen, csak néhányat idézünk. Megkérdezték többek között, hogyan lett professzor.

— Már medikus koromban izgatott a kérdés, hogy tulajdonképpen mi az idegingerület. III. éves koromban egy vendég jött abba az intézetbe, ahol dolgoztam. A vendég Szentágothai professzor volt, aki meghívott egy hétre Pécsre, az ottani intézetbe.

Itt ismerkedtem meg a neuroanatómia alapjaival, az idegszövettan módszerével.

A továbbiakban szó esett még a TDK munkáról, a nyelvtudás szükségességéről, az integrált oktatásról, a külföldi tanulmányutakról és még sok érdekes problémáról.

Reméljük, a Professzoraink reflektorfényben sorozat a következő években is folytatódik, hiszen az eddig eltelt időszak bebizonyította, hogy hasznos kezdeményezés volt.

B. S.

„Modernnek lenni mindenestől"

Távirat mindenkihez — ez a címe a fiatal költőnő Pardi Anna alig néhány éve megjelent első kötetének. Május első felében a SZOTE elsőévesei által rendezett esten találkozhattunk Pardi Annával az orvosklubban. A találkozót inkább beszélgetésnek, mint a szokványos értelemben vett irodalmi estnek lehetne nevezni. Bevezetésül a költőnő elmondta Pannon táj című versét, mely többi művéhez hasonlóan igen képgazdag és nagy figyelmet követel. Ezután rövid „tárca" következett, amelyhez a bevezető ennyi volt: „Leírtam a májust."

Ezután az est résztvevői kérdéseket tettek fel Pardi Annának. Megkérdezték többek között, hogy amit ki akar fejezni, képekben látja-e meg, vagy a mondanivalóhoz keresi a megfelelő képeket?

— Az első sor mindig az istenek ajándéka. A többi már munka. — Hangzott a frappáns válasz.

Egy másik kérdező azt próbálta megtudakolni, hogy a költőnő verseinél nem áll-e fenn — éppen a rendkívül tömör stílus miatt — a közérthetetlenség veszélye?

— Úgy vélem, verseim legnagyobb erénye éppen ez a kifejezési mód. Mi, akik ezt a képies stílust választottuk, „megtiszteljük" az olvasót azzal, hogy képekbe burkolt gondolatokat adunk. S az olvasónak éppen az az élvezet, amint megkeresi és megtalálja ezeket a gondolatokat, egy-egy műben. A gyerek öröme is nagyobb, ha maga bontogatja ki az ajándékot és nem csupaszon nyomják a kezébe.

Amikor a példaképeiről, kortársairól, ars poetikájáról faggattuk, így felelt: —

— Minden és mindenki példaképem, ami és aki előre mutat. Az ars poeticám még nem alakult ki, de arról mégis talán ennyit: „Modernnek lenni mindenestől" (Rimbaud).

Hegyi Edit

„...MERT SZÜGSÉG VAN RÁ"

Véradás a kollégiumokban

Adj vért — életet adsz! — Gyakran láthatjuk az ilyen felírású plakátokat utcákon, iskolákban, üzemekben és hivatalokban. Bármennyire is közhelynek tűnik ez a plakátfelirat, mégsem lehet eléggé hangsúlyozni a véradás jelentőségét. Vajon ki tudná megmondani, hány ember életét mentette már meg a vér?

A szegedi egyetemeken már nagy hagyományai vannak ennek a mozgalomnak. A véradóállomás dolgozói ebben az évben is felkeresték a kollégiumokat. Igen örvendetes, hogy az idén jóval többen adtak vért, mint tavaly. Összesen 186-an adtak 46 litert, míg az előző évben 128-an 31 litert. A legtöbb vért mindkét alkalommal a Semmelweis kollégium 169 diákjától kapta a véradóállomás (itt adhattak vért a Hugonnai kollégium lakói is). Ezután az Apáthy kollégium következik 66 fővel, majd a Jancsó, ahol az idén csupán 26-an jelentkeztek véradásra.

A véradóállomás dolgozói áprilisban látogattak el az Apáthy kollégiumba. A véradók között első — és utolsóéves, lány és fiú, magyar és külföldi hallgató egyaránt akadt. Hogy miért adtak vért? Íme néhány válasz:

— Már régen elhatároztam.

— Mert szükségem van rá.

— Nullás a vércsoportom.

Volt, aki kérdésünkre kérdéssel válaszolt: — épp egy orvostanhallgató ne adna vért?

Legtöbben már tudták a vércsoportjukat, még azok is, akik életükben most először adtak vért.

— Nem félsz?

— Ugyan! — néztek rám kissé megrökönyödve.

Reméljük, jövőre még több véradója lesz a Szegedi Orvostudományi Egyetemnek.

R. K.

VISSZAÚT NINCS

Szentágothai professzor a klubban

Rendkívül nagy érdeklődés kísérte Dr. Szentágothai János professzornak, hazánk egyik legnevesebb anatómusának, a nem régen megjelent Funkcionális anatómia szerzőjének estjét az orvos Klubban. Már az első néhány mondat után közvetlen, családias légkör alakult ki, amely az egész estre jellemző volt. A professzor úr előadásában a XX. századi tudományos fejlődés kérdéseivel, a jelenlegi tudomány helyzetével, valamint a tudománnyal foglalkozó értelmiség szerepével foglalkozott.

— A XIX. század társadalmi köztudatának dogmatikus ténye — kezdte előadását a professzor — amely szerint a tudomány alapvetően hozzájárult az emberiség fejlődéséhez és előre viszi azt, századunkban megrendül. Kezdenek tudományellenes tendenciák lábrakapni, mondván: a tudomány megzavarja a biológiai egyensúlyt és a föld javainak elfecsérelésével jár. Erre utal például Taylor Pesszimista hangvételű biológiai pokolgép című könyve, vagy az irracionális, tudományellenes eszmékkel felvértezett ifjúsági szervezetek létrejötte.

Bármilyen (esetleg pesszimizmusra okot adó) irányba fejlődjön is a tudomány: mai szintjéről visszaút nincs! A föld népessége nem élhet a tudomány és annak továbbfejlődése nélkül. Nem mehetünk el azonban a a ténylegesen létező veszélyek mellett. Nálunk is probléma a vizek szennyezettsége, vagy a talajerozió, de ezek nem végzetes folyamatok. A tudomány, és csakis a tudomány segítségével lehet ezeket a dolgokat befolyásolni.

A továbbiakban jelenlegi tudományos életünk sajátságait elemezte. Rámutatott arra a specifikus belső ellentmondásra, amely a tudományos kutató, illetve oktató intézetekben bizonyos hierarchiát eredményez. A mindig szükséges szervezési formák megvalósítása nagymértékben függ a fiataloktól. Akinek tehetsége van — tanácsolta a professzor úr — ne hagyja magát befolyásolni. Erre vonatkozólag személyes példát hozott fel. „Orvos családból származom. A családban több fiúból orvos lett. Engem különösen tehetségesnek tartottak. Amikor azonban az anatómia felé tendáltam, mindenkitől olyanféle véleményt hallottam, hogy csak korlátolt ember mehet anatómusnak. Szerencsére ezt nem hittem. Érdekelt az idegszálak szövevénye, úgy éreztem, ezzel lenne kedvem foglalkozni. Azóta, elért eredményeim engem igazoltak.

A tudományos kutatás és oktatás kapcsolatáról szólva azt a hiányosságot emelte ki, hogy — mivel a kutatás nagyobb elismeréssel jár — kevesebb gondot fordítanak az oktatásra, így azzal a kevésbé tehetségesek foglalkoznak, de egyben figyelmeztetett is arra, hogy az oktatás és a kutatás nemcsak hogy elősegíti, de nem is nélkülözheti egymást. Végül a szocialista országok kutatóinak fokozott felelősségéről beszélt a professzor úr.

Az előadást követően dr. Szentágothai János a hallgatóság kérdéseire válaszolt.

Szubjektív hangú könyvéből már megismertük Szentágothai professzort, mint nagy tudású anatómust. Az előadás folyamán ezen túlmenően azonban mint sokoldalú és művelt embert is.

HÁMORI KATALIN

Rongyosok rongy nélkül

Amíg apáink és anyáink a bálokért lelkesedtek, addig mi a bulik elrettenthetetlen hívei közé tartozunk. Jó, jó, mondhatja akárki, nem mindegy, hogy bulinak, avagy bálnak nevezünk-e bizonyos szórakozási lehetőséget. Az elnevezés tulajdonképpen mindegy lenne, de nem csupán formai változásokról van szó.

Bálok persze ma is vannak, amelyek többnyire ugyanolyan felhajtással járnak, mint régebben. Visszatérve azonban a szorosabb értelemben vett bulikhoz azt kell mondani, hogy ha megfelelő „tudományos" alapossággal vizsgáljuk a fiatalság ilyetén szórakozásának módozatait, akkor itt bizonyos elkülönítésekre van szükség. Azt hiszem nem szükséges különösebbképpen magyarázni, hogy mi az a HB, iskola-buli, évfolyam-buli stb. E felsoroláshoz kívánkozik a legújabb találmány is, amely egyetemszerte egyre inkább hódít: a rongyos buli. A kívül állók számára talán elmondanám, hogy ezt a bizonyos rongyos bulit nem átvitt értelemben, hanem a szó szoros értelmében kell venni. Természetesen itt a résztvevők öltözékéről van szó. A bulik nagy többségén amúgy is nagy feltűnést keltene, ha valaki fehér ingben és nyakkendőben jelenne meg. S aki még arra is vetemedne, hogy öltönyben merészkedjen egy ilyen rendezvényre, az számolhat azzal, hogy rövidesen közmegvétés tárgya lesz. A rongyos bulin viszont „kötelező" rongyokban megjelenni.

Érdekes jelenségre figyeltem fel mostanában. Az ilyen rongyosnak hirdetett bulikon alig néhányan jelentek meg „rongyokban". A farmerra varrott foltok, a szétszaggatott ingek, a kirojtozott nadrágszárak eláruló, hogy viselőjük néhány órával azelőtt dekorálta ki hacukáját. Igaz, a többiek sem vették fel ünneplő ruhájukat, de szó ami szó, igazán rongyos embert nem láttam.

Eltűnődtem ezen a jelenségen. Vajon mi lehet az oka? Azt nem hiszem, hogy ha valakinek tényleg lennének rongyos holmijai, szégyelné felvenni, sokkal inkább valószínűnek látszik, hogy nincsenek rongyaink. Lám-lám hol tartunk. Most már okkal mondhatjuk: „nincs egy rongyom, amit felvehetnék". Tessék, már rongyunk sincs!

SZABÓ LAJOS

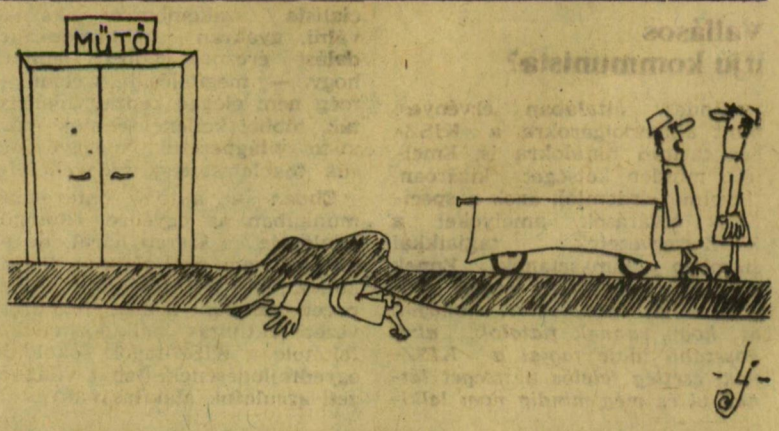

Tanárképző

Főiskola

Szavaló és kiejtési verseny

Április végén rendezték meg a főiskolán a már hagyományossá vált szavaló és kiejtési versenyt. A szavalóversenyen helyezést ertek el:

I. *Varga Tibor* IV. éves, magyar—ének; II. *Nagy László* IV. éves magyar—orosz; III. *Kiss Emília* I. éves magyar—ének szakos hallgatók.

A kiejtési verseny első helyezettjei:

I. *Leczki Katalin* I. éves magyar—orosz; *Nagy László* IV. éves magyar—orosz; II. *Korom Mária* III. éves magyar—orosz, *Nándor Annamária* III. éves magyar—orosz, *Ludvigh Judit* I. éves magyar—orosz; III. *Komár Irén* II. éves magyar—történelem, *Magyar Erzsébet* I. éves matematika—műszaki ismeretek és gyakorlatok szakos hallgatók.

Dózsa-ünnepség

A Tanárképző Főiskola április végén Dózsa-emlékünnepséget tartott a Szabadság Filmszínházban. Ünnepi beszédet mondott *Nagy István* főiskolai docens, a Történettudományi Tanszék vezetője. Ezután az Irodalmi Színpad és az énekkar közös műsorral emlékezett meg a nagy parasztfelkelés vezéréről.

Közös nevelési értekezlet

Néhány év óta az általános iskolák nevelőtestülete tanévenként két alkalommal — tapasztalatcsere céljából — tanácskozásra ül össze. Téma akad bőven, inkább az a gond, hogy oktatási, nevelési vagy módszertani kérdések kerüljenek napirendre. Május 3-án a 2. sz. Gyakorló Általános Iskola tantestülete kibővítette ülését a Neveléstudományi Tanszék dolgozó kollektívájával. A téma: *korszerűsítési törekvések a gyakorló iskolában és a jelöltképzésben.* Bevezető vitaindítót *Bereczki Sándor*, tanszékvezető docens tartott. A tanácskozás élénk vitaszellemű volt. A gyakorlat — elmélet kérdései, problémái egyaránt szóba kerültek. A közel négyórás vita meggyőzött bennünket, hogy hasznos kezdeményezés volt. Érdemes és szükséges is tovább folytatni az együttműködést, amely hisszük, hogy hozzájárul az egységesebb még korszerűbb pedagógiai hatások kimunkálásához a főiskolán.

SZ. G. M

Mégegyszer az ITV-ről

Az előző lapszámban cikk jelent meg, amelynek írója hiányolja az ITV tanítási órákon való gyakoribb felhasználását. Egyik okként azt említi meg, hogy az adások nem esnek egybe a tanítási órákkal, s javasolja, hogy legalább néhány adást központilag rögzítsenek filmre. Az ötlet máris megvalósulóban van, tervbe vették minden adás filmre és magnószalagra való rögzítését. Ezeket minden iskola megrendelheti. Más kérdés, hogy megérdemlik-e és ha nem, miért nem.

Másrészt a cikk szerzője azt hiányolja, hogy a főiskolán nem ismertetik meg a hallgatókat az ITV felhasználásának lehetőségeivel. Ilyen tekintetben a cikk elkésett, sarkig tárt kapukat dönget. Ugyanis a reform tanterv lehetővé teszi az ilyen irányú képzést. A Pedagógiai Tanszék élt is ezzel a lehetőséggel, és több órát fordított az ITV órarendszerének megismertetésére, az oktatási folyamatba helyezésére. Ez annál inkább fontos, mert — mint ahogy a cikk is említi — az ITV főként a tanyasi és vidéki iskolákban igazán segítő eszköz. A főiskolán végzettek közül sokan kerülnek falura, vidékre. Az egyik didaktikai gyakorlaton közösen néztünk ITV órát, amely után szenvedélyes vita alakult ki. Mindnyájan egyetértettünk abban, hogy az ITV hasznos, s feltétlenül alkalmazni kell, csak a felhasználás gyakoriságáról s a látott óráról vitatkoztunk.

Jó lenne, ha a főiskolán mind gyakrabban fordulna elő, hogy már megvalósult hasznos dolgokért is tollat fognánk.

N. Á.

Stéhlik János kiállítása

Stéhlik János: Vágyakozás **(Ruszkai Károly felvétele)**

A JATE Kulturális Bizottságának rendezésében április 30-án nyitották meg Stéhlik János fiatal szegedi rajztanár első önálló kiállítását. A mindössze egy hétig nyitva tartó tárlatot nagyon sokan keresték fel és igen lelkesen, elismerően nyilatkoztak a kiállított képekről. Ezt bizonyítja a vendégkönyv tizenkét teleírt oldala is.

Stéhlik János legfőbb művészi erénye az, hogy képei „megfogják", gondolkodásra késztetik az embert. A napjaink sokszor vad művészi próbálkozásaitól szorongó látogató már a teremberépés pillanatában felszabadul, mert a képek megjelenítette valóság és nem utolsósorban az uralkodó barna szín nyugalmat, rendet, harmóniát áraszt. A látszólagos nyugalom mélyén viszont sokszor már filozófikus gondolatok feszülnek, — egy kitörni vágyó művész hitvallása, az anyag iránti alázata, az önmagát állandóan fegyelmező — talán egy kissé túlságosan is visszafogott — tudatos alkotó szólal meg bennük. Képei alapvetően négy tárgykörre korlátozódnak, ezek: az öregség, elmúlás, a Tiszapart; tegnap és ma; a csendélet. Motívumai visszavisszatérnek, egymással ötvöződnek és egymást erősítik. Nagyon sok képén találkozhatunk a kerítés-motívummal, amely nem háttér, puszta dekoráció, hanem a kép szerves része. Egyszer az öregséget, az élet végét erősíti fel, mintegy bezárja, beszűkíti az embert időben és térben egyaránt, máskor pedig azt igazolja, hogy az ember falak, áthághatatlan akadályok zárják el az élettől. Ezeken áthatolni lehetetlen, legfeljebb csak fölléje nőhet, emelekedhet az ember, mint ahogyan azt a kerítés mellé ültetett fa teszi. A falak, sőt az emberek fölé kíván emelkedni a művész, hogy onnan a magasból még hatványozottabban foghassa át az életet. Az „Egyedül" című képén az időtlen emberi szomorúság, az elmúlás ragadja meg a nézőt. A „Vándor" az „Élet kapujában", a „Vágyakozás", a „Kikelet" című festményei mind a kompozíciót, mind pedig színeit illetően biztos kézről, alapos mesterségbeli tudásról, tehetséges emberről tanúskodnak. Mindezeket egybevetve azt mondhatjuk, hogy Stéhlik János, aki igen erős szálakkal kötődik az Alföldhöz, a Tiszaparthoz, komoly ígérete Szeged művészi életének.

BOROSS GYULA

Aranyérem

Keszthelyen a Helikon kulturális versenyen *Pajor Márta* III. éves magyar-ének szakos hallgató aranyérmet nyert. Sikeréhez gratulálunk. Kiemelkedő teljesítményéhez hozzájárult *Gábor Éva* adjunktus, a magánének tanárnője és *Dávid Ilona*, II. éves magyar-ének szakos hallgató, a zongora kísérő.

Debreceni sikereink

Csáky Lajos, Kiss László, Sebestyén Zsuzsa, Sinkó László, Somodi Ferenc, Tömpe Emőke, Vojcsik Gyöngyi hallgatók munkái képviselték a főiskolát Debrecenben az Egyetemi és Főiskolai Művészeti Fesztiválon. A zsüri bronz oklevelét *Csáky Lajos* és *Kiss László* hallgatók kapták. A főiskola azt a kiváltságot nyerte el, hogy a jövőre megrendezendő fesztiválon előzsürizés nélkül részt vehet.

Indulatok nélkül

Az utolsó éves főiskolai hallgatók a hosszú diákévek végső stációihoz érve igen sokat beszélnek arról, hogy mi lesz az államvizsgák után. Ezekben a beszélgetésekben keveredik egymással a lelkesedés, a szorongás, a remény és a reménytelenség, kinél-kinél aszerint, hogy van-e már állása, vagy nincs. Néhányan indulatosan ütnek meg szélsőséges hangokat, mondván, hogy nincs elég hely, rosszak a kilátások; az egész pályázati rendszer nem jó, mert kedvez a protekciónak, fiktív helyeket hirdetnek meg, a jó helyeken ott ülnek a képesítés nélküli pedagógusok... és így tovább. A beszélgetés sokszor heves vitákká fajul, ahol csak érvek vannak ellenérvek nélkül, a perspektíva csak egy nagy város, vagy járás határáig terjed, és tragikus hangszínt kap a vélemény, ha a szülőfaluban meghirdetett álláshelyet másnak ítélik oda az illetékesek.

A vonatkozó miniszteri utasítás minden eddiginél nyíltabbá teszi a pályázati eljárást. A pályázók közül az arra hivatott testület — élén az iskola igazgatójával — a pályázati anyag és a hallgató jellemzésének alapos mérlegelése után azokat választja ki munkatársul, akikkel — feltehetően — hosszú ideig együtt fog dolgozni. A pályázati rendszer „kétlépcsős", s mindkét lépcsőben pályázhatnak már működő pedagógusok és most végző hallgatók.

A Szegedi Tanárképző Főiskolán az idén 281 hallgató végez. Közülük 43 társadalmi ösztöndíjas, 49 utolsó évesként pedagógus állást vállalt — levelező hallgatóként fejezi be tanulmányait —, tehát 92 személynek eleve állása van, — így lényegében 189 végzős hallgató pályázatával kellett számolnunk. Az első lépcsőben 132 hallgató 241 helyre adta be pályázatát. A pályázóknak több mint fele állásra talált: 50 személy pályázatát utasították el, így a nem pályázókkal együtt alig több, mint 100 hallgató vár állásra a második pályázati időszakban. Ez nem rosszabb arány, mint a megelőző évek gyakorlata, viszont annyival jobb, hogy e második időszak is befejeződik, mire végzős hallgatóink a diplomát megkapják. Köztudott, hogy az elmúlt években a pályázati rendszer lehetővé tette a pályázat határidejének augusztus végéig történő meghosszabbítását. Tekintve, hogy a hallgatók a diploma kézhezvétele után a főiskoláról eltávoztak, ez a gyakorlat nehézkessé tette egyrészt az ügyintézést, másrészt a diplomás tanár részére az elhelyezkedést.

Nincs oka az aggodalomra azoknak, akik még állásra várnak. A napokban megjelenő Művelődésügyi Közlönyben többszáz pedagógus-állás meghirdetése várható. Egyedül Békés megye közel 150 általános iskolai tanári diplomával rendelkezőt tudna fogadni, bár szakos vonatkozásban van némi aránytalanság. A beiskolázási körzetünkhöz tartozó többi megye hasonlóan sok álláshelyet fog meghirdetni. Azt is érdemes megemlíteni, hogy igen sok helyen lakással várják a pedagógus, vagy leendő pedagógus házaspárokat. Már az első pályázati lépcsőben előfordult, hogy kényelmes lakásokat biztosító álláshelyekre senki sem küldte el a pályázatát. Várható, hogy a meghirdetésre kerülő álláshelyek egyrésze is hasonló sorsra jut. Hol voltak ezek az álláshelyek? — teheti fel a kérdést bárki. A válasz egyszerű: egyrészt nem pályázta meg őket senki, másrészt az első lépcsőben elpályázó működő pedagógusok miatt szabadultak fel.

Van tehát és lesz is állás bőven, de ahhoz, hogy minden végzős hallgató szeptemberben valahol tanítani kezdjen, fel kell adni a nem mindig jogos és makacs elveket. Mindenki tudja, hogy Szegeden, de Csongrád megyében is, nehezebb a végzett szaknak megfelelő állást kapni, mint a Szegedtől távolabb eső megyékben. Szegedre az első pályázat idején 30-an jelentkeztek, többen, mint ahányan állandó szegedi lakással rendelkeznek. Mindössze 4 személynek fogadták el a pályázatát. Csongrád megyébe pályázott a végzős hallgatók mintegy negyede, nyilván igen sokat elutasítottak. Ki kell lépni a városból, ki kell lépni a megyéből; az álláshelyeket — ha úgy tetszik — Záhony és Zalaegerszeg relációban kell látnunk és egyszer el kell kezdenünk a nagybetűs életet a szülők nélkül is.

Végül még egy megjegyzés. Sokan — jogtalanul — a képesítés nélküli nevelők alkalmazásával magyarázzák az állás hiányát. Képesítés nélküli nevelők valóban vannak, de Szegeden ilyen nincs, Csongrád megyében is alig. Nem szükséges bizonyítani, hogy ha egy álláshely valamilyen kis községben, vagy tanyán üresen marad, a tanítást szeptemberben ott is el kell kezdeni.

Államunk igen sokat tesz azért, hogy a diákévek valóban gondtalanok legyenek. Az utóbbi években igen sokat tett azért is, hogy a végzős pedagógusok megtalálják helyüket az életben, a társadalomban. Ki kell lépni a szűk körből, az országos gondokat az országba kitekintve kell szemlélni indulatok nélkül, tárgyilagosan.

ELEK JÓZSEF
tanulmányi osztályvezető

☆

(Sokan és sok helyütt vitatkoznak a pályázati rendszerről, s ma már az is világos, hogy az elhelyezkedés jelenlegi rendszerének vannak módosításra szoruló részletei. Nem lenne jó azonban, ha a módosítások a bevált módszereket is érintenék. Ezért adtunk helyet Elek József cikkének, amely a kritikusokat is kritizálja. Azt a véleményünket továbbra is fenntartjuk, hogy bizonyos változtatásokra — ennek ellenére — szükség van. A szerk.)

Újabb aranyérem

Az Egyetemi és Főiskolai Művészeti Fesztivál Gödöllőn megrendezett vers- és prózamondó szekciójában *Kohler Katalin* elsőéves bölcsészhallgatónk produkciójáért aranyérmet kapott.

Aprólék

Kollégiumi lakógyűlésen hallottuk:

— Felhívom figyelmüket, hogy a WC-t megfelelően használják, mert ha elromlik, maguk isszák meg a levét.

☆

Itt-ott szedtük fel:

Hogyan szórakoznak a matematikusok?

— Lyukkártyáznak.

☆

A nő a férfi jobb oldalán áll, mint a számla „követel" oldala.

A kettős könyvelés Magyarországon történetileg megelőzi a hármas könyvelést. (Lásd: Verbőczi 1514.)

☆

A tananyag nem vész el, legfeljebb apró betűvel szedik a jegyzeteket.

☆

Jogvizsgán hallottuk... „Az egyesülési szabadság azt jelenti, hogy minden állampolgárnak joga van megválasztani, hogy kivel akar egyesülni.

(Közgazdász)

„Szúrópróbán”

Az utóbbi négy évben a vidéki vívó egyesületek száma felére csökkent. E sajnálatos tény felfedezése után határoztam el, hogy felkeresem a SZEOL vívó szakosztályát és megérdeklődöm, mi újság a „penge zsonglőrei”-nek szegedi házatáján. Az edzésen levő sportolókkal és Pálffy Gyula szakosztályvezetővel folytatott beszélgetésem során a következők derültek ki.

Arról, hogy miért vesztett népszerűségéből ez az évtizedeken keresztül kimondottan magyar sportág órákon, oldalakon át lehetne beszélni. De talán néhány tőmondat is kifejezi a válasz lényegét. „Költséges sport a vívás. A felszerelés, az öltözet ezer forintnál is többe kerül. Nincs közönség, nincs bevétel — tehát nincs megfelelő dotálás sem.” „Magas higiéniai követelményeket támaszt ez a sportág, s ennek az egyesületek közül csak kevés tud eleget tenni.” „Nincs utánpótlás. A középiskolákban kevés a szakképzett oktató, ezért, valamint a magas költségek miatt kevés helyen működik vívószakosztály.”

A SZEOL elődjének, a SZEAC-nak vívó szakosztálya 1921-ben alakult —, mint ezt a vívókat bemutató szakosztály vezetőtől megtudtam. A felszabadulás után — mondta *Pálffy Gyula* — vívóink a vidék élvonalához tartoztak. A 60-as években három fegyvernemben hat vidéki bajnokot avattunk. Kardozóink az országos bajnokság második osztályában versenyeznek az I. osztályba jutásért. Női tőrcsapatunk hol a második, hol a harmadik osztályban küzdött. Húsz férfi és nyolc női versenyzőnk van. Hét férfi vívónknak a minősítése elsőosztályú. Örömmel mondhatom, hogy szakosztályunk minden fegyvernemben jól felkészült vívókat tud kiállítani a pástra. Sajátos helyzetben vagyunk, hiszen sportolóink többsége egyetemista. Saját nevelésű utánpótlásunk nincs, elsősorban az egyetemre felvételt nyert „gólyákra” számíthatunk és számítunk. Versenyzőink többsége csak egyetemi évei alatt tagja egyesületünknek, fő céljuk a tanulás, s csak ezután következik a sport. Szerencsére nem ritka, hogy a tehetséges vívóink jó tanulók is és így Szegeden maradhatnak és az egyetem elvégzése után sem szüntetik meg kapcsolatukat a szakosztállyal.

A vívók között kialakult jó sportszellem megteremtésében nagy érdeme volt és van az országos hírű szúrófegyver mesteredzőnek, *Kökéndi Károly*nak, aki több, mint negyvenévi sportpályafutás után még ma is korát (73 éves) meghazudtoló fürgeséggel „iskoláztat” és oktatja a klasszikus vívásra versenyzőit. A kardozókkal is idős mester, *Bánkúti István* foglalkozik, akinek keze alól több elsőosztályú versenyző került már ki. Mindkettőjüket több vidéki bajnok vallja mesterének.

Milyen tervekkel, elképzelésekkel néz ez a szakosztály a jövő elé? Íme két versenyző válasza:

— Elsősorban egy elég nagy problémánkat kellene megoldani — mondta *Várnai Ernő*. Az utánpótlás kérdését, mely mind versenyzői, mind edzői viszonylatban súlyosan érint bennünket. Mindenekelőtt fiatalokat várnánk, olyanokat, akik nem feledkeztek meg arról, hogy a vívás kiegészítő sportnak is nagyszerű, például az asztaliteniszezők, ökölvívók, teniszezők számára is. Olyanokat, akik látják, hogy kitűnő állóképesség növelő, gyors helyzetfelismerést követelő, nyugodt idegrendszert és kitűnő reflexeket biztosító sport ez. Az edzőproblémákat talán úgy lehetne megoldani, ha a SZEOL pályázat útján ösztöndíjat alapítana a testnevelési főiskolát végző edzőszakos hallgatók részére.

— Célunk az, hogy minősített versenyzőink számát növeljük minden fegyvernemben — mondta *Kelemen Gábor*. A bajnokságra való felkészülést elősegítő versenyeket kellene szerveznünk testvér-egyesületeinkkel, hogy minél eredményesebben ápolhassuk a szegedi vívósport hagyományait.

RAB FERENC

Azt nem lehet tudni

meg ezt sem lehet tudni. Mert az se tudja, meg ez se tudja. Különben is: miért akarják magukra venni a kérdezősködők a saját ingüket, ha nem „erőltetik” azt rájuk. Nem gondolják, hogy túl költséges, túl megerőltető, ha magukra veszik — és a szegedi egyetemisták is indulnak minden sportágban az Országos Egyetemi és Főiskolai Bajnokságon? Kiderült, hogy gondolták —, de nem az egyetemisták, hanem az egyesület, a SZEOL egyik-másik szakosztályának vezetői. Gondolták, hivatkoztak, döntöttek, magyaráztak, „hogy egyesületi érdekkel ütköznek a versenyek időpontjai, sok az utazás, sok a költség, nincs elég ember a szervezéshez” stb., stb. — A lényeg: sportolóink többsége nem képviselheti egyetemeinket a bajnokságon. Vagyis nem vehetik magukra a saját ingüket — még maszek alapon, tehát az egyesülettől függetlenül sem. Hogy is juthatott eszükbe, hogy a KISZ sportfelelőseinek szervezésével, irányításával is részt vehetnek, akár a saját költségükön is a bajnokság küzdelmeiben?! „Beláthatják”, hogy abszurd gondolat az egyetemisták egyetemi szervezésű szerepeltetése az egyetemi bajnokságon, amikor van nekünk „egyetemi sportegyesületünk” is. Az más kérdés, hogy a sportklub most mostoha gyerekként kezelte egyetemistáit. Talán azt is kár lenne megkérdezni, hogy miért —, hiszen valószínűleg az fog kiderülni, hogy azt úgysem lehet tudni, meg így sem lehet tudni…

SZABÓ MAGDOLNA

AUCASIN és NICOLETE

„…Hallga, mondok szép regét, örömét és bánatét, két szép kicsi gyermekét, Aucasin és Nicoletét… Szép ének lesz csodaszép, illő, míves, szőtt beszéd.” — e szavakkal kezdődött az előadás és a produkció végén — a közönség vastapsa közepette — jogosan ismételték ezt meg múlt időbe téve.

Emlékezetes, szép játéknak lehettek tanúi az eredetileg másodiknak tervezett, 8 órai előadás nézői. (Az első közönség hiányában elmaradt…) Az ófrancia széphistóriát a Műszaki Egyetem színjátszó együttese magával ragadó játékossággal, humorral és láthatóan nagy kedvvel keltette életre. Lendületük, vidámságuk átragadt a nézőkre is: sok nevetéssel és tapssal kísérték a játékot. A rendező (*Keleti István*) és az előadók közös érdeme, hogy sikerült úgy kiaknázniuk a derű-keltés minden lehetőségét, hogy ez nem vált a darab poétikussága, naiv bája kárára. A komédiázás sehol sem érződött erőltetettnek, túlhajtottnak. A darab hangulati egységét szolgálta néhány húzás: így például kihagyták azt a jelenetet, amelyben az „édes, szép felét” kereső Aucasin találkozik egy „ocsmonda és csúf” legénnyel, aki elveszett ökrét keresi. Ez a sötét kép a nyomorról megbontaná a mű egészének hangulatát. A harmónia szolgálatában állt a nagyszerű mozgástechnika és zene is. A zenét a gitáron játszó *Tichy József* szerezte. Sokszínű, jó zenei megoldásokat hallhattunk. Az ének mindig összhangban volt a mozgással és a tánccal is és — ami nem utolsó szempont — a szereplők szépen, tisztán énekeltek. A mozgás összerendezése *Galassi István* nevéhez fűződik. Várfalat faltörő kosokkal, hajókat tengeri viharral, „bolthajtásos nagy szobát”, várpincét és várakat egyaránt meg tudtak jeleníteni a kitűnő mozgáskompozíciókkal. A táncok nem betét-jellegűek, hanem a játék szerves részei voltak. Az együttes, mint a comedia dell’ arte színpadán 12 tagból állt (a gitároson kívül). Nehéz bárkit is kiemelni, hiszen az „illő, míves, szőtt beszéd” — és játék — mindegyikükre jellemző volt. Emlékezetes marad az Aucasint alakító *Deutsch János* remek mimikája és mozdulatai, *Kaffer Gizella* bájos Nicolete-je és a több figurát is játszó *Wiegmann Alfréd* profi-szintű játéka.

G. KISS MAGDOLNA

Hetényi-emlékplakett

Parádfürdőn rendezték meg május 11—13 között a Magyar Gastroenterológiai Társaság 1972. évi nagygyűlését. Dr. Varró Vince a II. sz. Belgyógyászati Klinika igazgató professzora, a társaság elnöke nyitotta meg a konferenciát, amelyen az orvostudomány hazai és számos külföldi képviselőjének több mint hetven előadása és korreferátuma hangzott el. A konferencia második napján kiosztották a társaság 1971. évi tudományos díjait. A Hetényi Géza-emlékplakettet dr. Csernay Lászlónak, az I. Belklinika adjunktusának adományozták.

Búcsúztatás és jutalmazás

Ötödéves hallgatók, KISZ-aktivisták búcsúztatását rendezték meg május 20-án a JATE KISZ bizottságának kis termében. Dicsérő oklevelet és könyvjutalmat adtak át ebből az alkalomból Árpás Lídiának, Balázs Mihálynak, Hilbert Margitnak, Horváth Antalnak, Perleczki Etelkának és Póla Józsefnek.

Ezüstérem

Az Egyetemi és Főiskolai Bajnokság döntőjében jól szerepeltek labdarúgóink. A PEAC együttesét 2:0-ra legyőzték, csak a KHSC csapatától szenvedtek 3:0 arányú vereséget, s végeredményben a II. helyet szerezték meg.

Lapunk május 8-i számának 2. oldalán levő képaláírása kimaradt. A felvétel a Magyar Nyelv Hetének megnyitóján készült, Köpeczi Béla, az MTA megbízott főtitkára tartja ünnepi beszédét.

SAKK

Két fiatal szegedi sakkmester

Végetért a szegedi vegyes mesterverseny. Egy kicsit félve írtuk le a legutóbbi rovatban az igényt, hogy legalább egy sakkmestert szeretnénk üdvözölni a szegedi fiatalok közül a verseny után — s ők bebizonyították, hogy érdemes volt bízni bennük: **Varasdy Imre** és **Széles Károly** teljesítették az előírt 8 pontos normát (azon belül 4,5 pontot a mesterek ellen), elérték a mesteri címet.

A verseny eredményét az alábbi táblázat mutatja:

	V	V	V	K	H	S	K	L	C	D	S	K	P	T	Pont
Vadász		x	x	x	x	x	x	1	1	1	1	1	1	!	10
Varnusz	x		1	x	1	x	x	x	1	1	1	1	0	1	9,5
Varasdy	x	0		x	0	0	1	x	1	1	1	1	1	1	8,5
Káposztás	x	x	x		x	x	1	x	x	0	1	1	1	1	8,5
Hradetzky	x	0	1	x		x	1	x	0	1	1	0	1	1	8
Széles	x	x	1	x	x		0	x	0	x	1	1	1	1	8
Dr. Korpás	x	x	0	0	0	1		x	1	x	1	1	1	x	7,5
Lukács	0	x	x	x	x	x	x		x	1	x	x	x	x	6,5
Csala	0	0	0	x	1	1	0	x		x	1	x	1	0	6
Dallos	0	0	0	1	0	x	x	0	x		0	x	1	1	5
Dr. Sallay	0	0	0	0	0	0	0	x	0	1		1	x	1	4
Kósa	0	0	0	0	1	0	0	x	x	x	0		1	0	3,5
Papp	0	1	0	0	0	0	0	x	0	0	x	0		1	3
Tosics	0	0	0	0	0	0	x	x	1	0	0	1	0		3

(Azonos pontszám esetén a helyezési sorrendet a több nyert játszma döntötte el.)

A verseny kemény küzdelmet, nívós játszmákat produkált. Békés, előre megbeszélt remikkel nem találkoztunk, előre „lefutott játszma” sem volt, senkinek sem volt esélye, hogy „gyengébb” ellenfél ellen biztos pontra számítson egyszerűen azért, mert nem volt, aki gyengén játszott volna. Természetesen sok jó játékos között utolsónak is kell valakinek lenni, utolsó előttinek is, a mesteri norma teljesítése nem sikerülhet mindenkinek, eredménye miatt szégyenkeznie senkinek sem kell, hiszen pl. egyetlen mesterjelölt sem volt, aki legalább egy mestert meg ne „dorgált” volna.

Ha valaki megkérdezi, mi volt a **verseny legnagyobb eredménye**, egyértelmű választ adhatunk rá: **Fiatal sakkozóink megmutatták, hogy a vidéki sakkozókra számítani kell, hogy nincs előttük tekintély, félelmetes ellenfelek azok számára is, akik jobb potenciális helyzetük miatt előbb szerezhették meg a mesteri címet.** Megmutatták, hogy érdemes nekik játszmaalkalmat adni, küzdelemre kényszeríteni mindenkit, aki velük ül szembe a sakktábla másik oldalára. **Megmutatták**, hogy érdemes volna a magyar sakkozás kétmilliós budapesti bázisát tízmillióra szélesíteni, hogy az ötször akkora utánpótlás félelmetessé növelheti a magyar sakkozás nemzetközi hírét, erejét.

Egyéni teljesítményeket vizsgálva: a győztes **Vadász László** mester, aki még alig haladta túl a tinédzserkort, az első fordulóktól kezdve kezében tartotta a vezetést, biztosan győzött. Győzelmét elsősorban kiváló pozícióérzékének, s fiatal korában szokatlan nyugalmának, tárgyilagosságának köszönheti. **Varnusz** Egon mester elég jó kezdés után a hatodik fordulóban Papp ellen elszenvedett veresége hatására nagyon rákapcsolt, s négyes nyerés-sorozattal zárkózott fel Vadász mögé. **Varasdy Imre harmadik helye a verseny legkellemesebb meglepetése.** A fiatal matematikus egyetemi hallgató nagyszerűen indult, 5 játszmából 4 pontja volt, amikor két vereséggel visszaesett. Nagy érdeme, hogy a vereségek nem törték meg a lendületét, hatalmas finisbe kezdett, s az utolsó fordulóban Vadász ellen remijével biztosította harmadik helyét és mesteri címét. **Káposztás** mester igen jó kezdés után biztonsági játékra állt át, s biztosította magas helyezését. **Széles Károly** mesteri címében biztunk a verseny előtt legjobban. Balszerencsésen indult, 4 játszma után még csak két pontja volt, de ekkor négyes nyerő szériával verekedte fel magát az élcsoportba. Ezután — fáradtság vagy biztonsági-játék, ki tudhatná! — remisekkel biztosította a szükséges 8 pontot. Érdekes, színes és küzdelmes játszmái is mutatják, hogy méltó viselője lesz címének a fiatal matematikatanár.

A többi mesterjelölt közül **Csala** Imre úgy indult, hogy már tarsolyában láttuk a mesteri címet, azután a folytatás nem volt olyan, mint a kezdés. **Dallos** Tibor méltóan képviselte az idősebb korosztályt (azért mi is létezünk még!), **Papp** László és **Tosics** Iván teljesítménye szerényebb, mint képességeik. Jól játszottak, de Fortuna nem volt elég kegyes hozzájuk. Majd legközelebb! — reméljük lesz legközelebb is. Mindenesetre ne fogjunk mindent Fortunára, a szerencse azt fogadja a kegyeibe, aki tehetséges, szorgalmas és türelmes.

Köszönet illeti mindazokat, akik a versenyt szervezték, anyagi alapjait biztosították, rendezték. A verseny zavartalanul folyt le, a zsűri [illegible] a „munkanélküliségének”, csak a szépségdíjat kellett odaítélni a legszebb játszmának. Kis közönség volt, de szakértő, érdeklődő és mindennapos. Bár csak minél előbb sor kerülne a következő versenyre is, a szegedi sakkozók megmutatták, érdemes itt versenyt rendezni!

Nézzük meg a verseny szépségdíjas játszmáját. Nehéz volt a sok jó játszmából kiválasztani. A döntésnél a legfőbb szempont az volt, hogy a vesztes is nagyon jól játszott, a győztes pedig bemutatta az aktív védekezés magasiskoláját.

Világos: KÓSA Sötét: KÁPOSZTÁS. Francia védelem. 1. e4, e6 2. d4, d5 3. Hc3, Hf6 4. Fg5, Fb4 (A Mac—Cutheon változat rendkívül éles, bonyolult játékhoz vezet. A legjobb cáfolat néhai Charousek nagymesterünk megállapítására, hogy a francia védelem a gyávák megnyitása.) **5. e5, h6 6. Fd2, Fc3: 7. bc3: He4 8. Vg4, Kf8** (Ez a szokatlan védekezőállás sokkal inkább tartható, mint a g6 után előálló gyenge gyalogállás.) **9. h4** (Világosnak sokféle lehetősége van a támadás folytatására, lehetséges pl. a Fc1, Fd3 felállással a futópár erejét latbavetni. Persze ez bizonyos „áldozatkészséggel” jár, de a támadó játékos egy-két gyalogost szívesen áldoz vonalakért. A tett lépés az egyik leggyakoribb támadó felépítés. **9. …, c5, 10. Bh3, Hd2: 11. Kd2:, c4!** (A megmaradt világos futár hatáskörének korlátozása döntő faktornak bizonyul: világos támadása nem tud döntővé fokozódni.) **12. Bf3, Hc6 13. Vh5, Ve7 14. Hh3, b5** (A félelmetes rohamra induló világos tisztek láttára sokan nem adtak volna hajítófát sem sötét életéért. Annál inponálóbb az a hidegvér, ahogy Káposztás mester mindig minimális erővel védi a támadást, s készíti elő ellenakcióját a vezérszárnyon.) **15. a3,** (Sem most, sem a későbbiekben nem jó Hg5 az egyszerű g6 válasz miatt.) **15. … a5 16. Bf4** (Ez már védelem is, világos nem engedheti meg, hogy a b4-en bekövetkező cserék után ellenfele beüssön d4-re. Világos támadása azonban egyelőre töretlen.) **16. … Bb8 17. Be1, b4 18. ab:, ab: 19. Be3, bc: 20. Bc3:, Va7 21. Ba3** (Szellemes visszavágás, világos is legény a talpán, de itt már ez sem segít.) **21. …, Ve7 22. Baf3, Hd8** (A szívós védelem meghozta a maga gyümölcsét: minden védve, az ellenakció előkészítve) **23. Fe2, Fd7 24. Bg4, Vb4+ 25. Ke3, Vc3+ 26. Kf4, Vc2: 27. Kg3, Bb3 28. Hf4, Bf3:+ 29. Ff3:, g6** (Elegáns befejezés, méltó a szép játszmához.) **30. Bg6:, fg6: 31. Hg6: Vg6: 32. Vg6:, Bg8** Világos feladta, tiszthátrányban marad.

TANULJ KOMBINÁLNI!
HURME — SIORIS
Dresden, 1969.

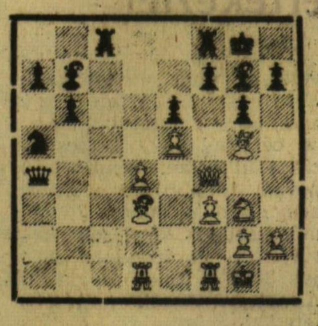

Világos: Kg1, Vf4, Bd1, Bf1, Fd3, Fg5, Hg3, gy: d4, e5, f3, g2, h2 (12).
Sötét: Kg8, Va4, Bc8, Bf8, Fb7, Fg7, Ha5, gy: a7, b6, e6, f7, g6, h7 (13).

Világos heves tiszttámadással néhány lépésben mattol.

Hogyan?

Megfejtés az előző számból: LEVY—FELLER 1. Bf6:!, Bf6: 2. Bd8+ Kf7 3. Hg5+!!, hg5: 4. Ve8 matt.

SZEGEDI Egyetem

A József Attila Tudományegyetem, a Szegedi Orvostudományi Egyetem és a Tanárképző Főiskola lapja. Megjelenik havonta kétszer. Felelős szerkesztő: Fenákel Judit. Szerkesztőség: Szeged, Dugonics tér 12. Telefon: 15-198. Kiadásért felel: Kovács László, a Csongrád megyei Lapkiadó Vállalat igazgatója. Kiadóhivatal: Szeged, Magyar Tanácsköztársaság útja 10. Telefon: 13-562. A lapot az intézmények pártbizottságai terjesztik. Ára: 1 forint. Előfizetés egy évre: 17 forint.

Szegedi Nyomda